

MLECZNO (15) *sb n*

e pochylone, o jasne.

sg N mléczno (3). ◇ G mlęczna (7). ◇ [D mlęcznu.] ◇ A mlęczno (3). ◇ I mlęczn(e)m (1). ◇ L mlęcznie (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

Mleko w różnej postaci i przetwory z mleka, nabiał; lactinia Mącz; lactantia, lactaria, lactarii cibi Cn (15) : MurzNT 13v; LibMal 1554/184v; Mącz 181b; Iż [Rzymianie] dzieciom w poft zmlecznem ieść dáią. SkarJedn 232; A káždey [dworki] pilność tym fie okaże/ ktora nawięcey bydła przychowa/ bo iuż ná tym iey pośluga należy: potym ná mlecznie. GostGosp 116, 74; ZbylPrzyg B4v.

W połączeniu z określeniem miary (1): zeznal ze przed pulroczem wbidgołczy stem tho Andrzejkiem wzyal pyencz Mendeli Mlyeczna v Reczka myełczanyna thamze Bidgołkyego LibMal 1554/184v.

W charakterystycznych połączeniach: mleczna pożywać, mleczno (z mlecznem) jeść (2).

Szeregi: »mięso (jajca) a(l)bo (i) mleczno; [mięso z mlecznem]« = potrawy objęte okresowym postem w Kościele katolickim (7): miało mięsa abo mleczna/ wolno ieft by chcieli i samego szatana półzrzeć MurzNT 111, 13v; Y my [katolicy] nie przeto pościmy/ żeby mięso/ iáycá/ mleczno niedobre było: ále iż wiemy/ że y ten grzełzy/ kto dobrych rzeczy nie dobrze vżywa. WujJud 197, 196, 198; WujNT 744; SkarKaz 121a; [także też dobre ieft mięso y máłło; ále dobrze ieft y mięsu y mlecznu/ dla trapienia ciała náleznych przez Poft/ a przy tym dla goręłzney Modlitwy/ dáć pokoy na čás. HerbOdpow V6v, Aa; Poft ciełefny álbo Kościelny/ álbo pozwierzchny/ ten záfię ieft/ powściągnienie álbo wtrzymawanie od roskofznych potraw: jáko od mięsa y od mleczná pewnych czáfow/ á zwłazczá dni od Kościoła náleznych. WujPosŚw 1584 138 (Linde)].

[»mleczno i nabiał«: Zbiegay wżyftkę/ iáko chcesz/ Biblią: nienaydziesz ty nigdzie przy Połcie/ żadney zmianki Mięsa, iáiec/ mleczná y nabiálu HerbOdpow Pp2.]

Synonim: nabiał.